

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Miklössy Lajos*

Cím: *A titkok házában, ahol Semmelweis élt és született*

Forrás: *Pest*

Bp
(Hely)

1942 XI. 3
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

428.3

Hely

Semmelweis-ház

Idő

"1942"

Személy

A TITKOK HÁZÁBAN, AHOL SEMMEIWEIS ÉLT ÉS SZÜLETETT

Az öreg tabáni templom tornyából délutáni ajtatosságra hívnak a harangok, amikor befordulok az Apród-utcába. A mult tarka képeskönyvéből ittfeljejtett, a romantikus mesevilág pókhálójával befuttatott házak között *Semmelweis Ignác szülőházát keresem.* A sarki kofa megmutatja az egy számú házat, miközben gőzölő kukoricával és sült tökkel szolgálja ki vevőit. De ismeri a házat a környék aprajánagyja, az utcán játszadozó gyereksereg éppúgy, mint az esti sétáról hazagyekvő nyugdíjas öregurak.

Az ódon, rozoga, egyemeletes, vakolatát sok helyen elsíratott sárga ház, a királyi Várbaáz közelében, a Döbrentei-utcával szemben áll, nagy idők tanujaként. Egész Apród-utca néző frontjával azonban XVI. Lajos korabeli stílust mutat és Budának egyik legszebb építészeti emléke.

Az elhanyagolt állapotban levő épületet

a főváros már le akarta bontani,

de orvosi és művészeti körök mozgalmat indítottak, hogy a lebontási megakadályozzák. A Műemlékek Országos Bizottsága ez ügyben felterjesztéssel fordult a kultuszminisztériumhoz. A döntés általános meglegedést és örömet keltett a szakkörökben, mivel *Szinyei Merse Jenő* kultuszminiszter legújabbán kiadott rendelkezésével *műemlékké nyilvánította Semmelweis szülőházát és elrendelte, hogy azt a mai alakjában kell fentartani.* A Műemlékek Országos Bizottsága az épület helyreállítására tervet készített és kidolgozta a ház előtt levő kis tér rendezési tervét is.

**Barátok háza érseki hajlék,
háremház, majd csárda**

A kapu fölött márványtábla hirdeti,

hogy dr. *Semmelweis Ignác* világhírű orvostanár, a gyermekágyú láz leküzdőjének és ezzel az anyák megmentőjének a bölösője ringott ebben a négy évszázad levegőjét őrző roskatag épületben. Régi iratok megsárgult lapjain található feljegyzések szerint az épület alapjaiban már 1490-ben állott. Négy-száz évvel ezelőtt kolostor volt itten. A vörös barátok, később a pálosok, majd pedig a jezsuiták szögálták falai közt az Urat.

A mohácsi vész előtt *Tomori érsek* tulajdona volt. Azután *Szokoli Musztafa pasa*, a budai fürdők építője tartotta benne a háremét szudáni eunochok őrzete alatt. Tovább lapozva a ház történetének lapjait, újabb titkokat mesél a krónika. Ezt a multból ittfeljejtett épületet bátran nevezhetjük a *titkok házának.*

A török uralom után a budai vár kapitányai börtönné használták. 1735-ben már csárda volt és az is maradt sokáig. Dunai hajósok, tabáni kalmárok és utasfoszlogató belyárok tanyáztak ebben az épületben, amely az anyák megmentőjét adta az emberiségnek. 1794-ben a kapucinus barátoké lett. Ezek a csárdát meghagyták. 1810-ben a katonaság tette rá a kezét.

Ezúfan vette meg a *Semmelweis-család.* Az első emeleti négyszobás lakás falai között játszadozott a kis *Semmelweis Ignác* s itt élte le életének jelentős részét akkor is, amikor már világhírű tudós volt. Érdekes megemlíteni, hogy

ebben a lakásban volt Budán az első fürdőszoba.

A régi hagyományoknak megfelelően, újra csárda lett később a házból. *Borvincéjéből* alagút vezetett a Várba, ahonnan *Rudolf trónörökös* is gyakran lejárt szórakozni. Ezt az alagutat nemrég fedezték fel óvóhely-építés közben a szomszédos várkapitányság kőművesei. *Bolthajtásos termék sorozata* ez, 80–100 cm vastag falakkal. Fölötte 14 méter vastag földréteg van, efölött a várkapitányság épülete.

**Csapatokban jönnek
az érdeklődők**

Semmelweis kötetekre való történelmet őrző szülőháza műemlék lesz... Most már maszatos gyerekhad lár-mája hasít bele az öreg falak repedéseibe. A 26 szükségalakásban sok a gyerek. A kilakoltatott szegény családoknak adott itt otthont a főváros.

A házfelügyelő áldozott csak *Semmelweis szellemének* eddig a házban. Sok adatot tud a nagy tudósról, felesége valósággal kutatásokat végez és ha talál egy újabb adatot, azt szorgalmasan feljegyzi. Szükség van erre, mert — mint mondják — *csapatokban jönnek az érdeklődők, köztük*

sok külföldi

és nagyon örülnek, ha tájékoztatást kapnak. Az apródtutcai háznak tehát, még mielőtt műemlékké nyilvánították volna, sok zarándoka volt, *Semmelweis szelleme* megihlette és ide vonzotta az idegeneket.

Felvezetnek az emeletre, hogy megmutassák a világhírt szerzett magyar

tudós lakását. *Öt népes család lakik most benne.* A fürdőszobában is laknak, sőt ha sok a hajléktalan, még az előszobában is helyet kap egy család. Belépek a tágas dolgozószobába, ahol éppen nagymosás van. *Semmelweis íróasztala helyén most hatalmas mosóteknőben gőzölög a szennyes.* A mellette lévő szobából a rádió vidám zenéje szüremlik át a századok levegőjétől átítatott falakon. Cigányzenészes család lakik itt, szeretik a müzzikát. *A lakók kivétel nélkül tudják, hogy ki volt Semmelweis.* Ez valahogy kibékít és elfelejtem az elém táruló bántó képet.

Az este lába már rálépett a kis utcára, mikor a kapuhoz érek. Az aszszonyok bekergetik a futkározó, rakoncátlan csemetéket. *Semmelweis hálószobájából paprikás illat üzeni, hogy kész a vacsora.* Mintha kellemesebben hatna most a fülnek a viháncoló gyermekek lármája. Az anyák megmentője bizonyára elnéző mosollyal néz le rájuk égi lakosztályából, amely valahol itt lehet a tabáni házak fölött. *Hiszen ha ő nem élt volna, most kevesebb gyerek kacagna a földön*

Miklóssy Lajos